

LICZEBNIKI GŁÓWNE

LICZEBNIKI PORZĄDKOWE

	ILE?	KTÓRY?	O KTÓREJ?
1	jeden	pierwszy, -a, -e	o pierwszej
2	dwa	drugi, -a, -ie	o drugiej
3	trzy	trzeci, -a, -e	o trzeciej
4	cztery	czwarty, -a, -e	o czwartej
5	pięć	piąty, -a, -e	o piątej
6	sześć	szósty, -a, -e	o szóstej
7	siedem	siódmy, -a, -e	o siódmej
8	osiem	ósmo, -a, -e	o ósmej
9	dziewięć	dziwiaty, -a, -e	o dziewiętej
10	dziesięć	dziesiąty, -a, -e	o dziesiątej
11	jedenaście	jedenasty, -a, -e	o jedenastej
12	dwanaście	dwunasty, -a, -e	o dwunastej
13	trzynaście	trzynasty, -a, -e	o trzynastej
14	czternaście	czternasty, -a, -e	o czternastej
15	piętnaście	piętnasty, -a, -e	o piętnastej
16	szesnaście	szesnasty, -a, -e	o szesnastej
17	siedemnaście	siedemnasty, -a, -e	o siedemnastej
18	osiemnaście	osiemnasty, -a, -e	o osiemnastej
19	dziewiętnaście	dziwiętnasty, -a, -e	o dziewiętnastej
20	dwadzieścia	dwudziesty, -a, -e	o dwudziestej
30	trzydzieści	trzydziesty, -a, -e	o dwudziestej pierwszej
40	czterdzieści	czterdziesty, -a, -e	o dwudziestej drugiej
50	pięćdziesiąt	pięćdziesiąty, -a, -e	o dwudziestej trzeciej
60	sześćdziesiąt	sześćdziesiąty, -a, -e	o dwudziestej czwartej
70	siedemdziesiąt	siedemdziesiąty, -a, -e	
80	osiemdziesiąt	osiemdziesiąty, -a, -e	
90	dziewięćdziesiąt	dziewięćdziesiąty, -a, -e	
100	sto	setny, -a, -e	
200	dwieście	dwusetny, -a, -e	
300	trzysta	trzechsetny, -a, -e	
400	czteryście	czterechsetny, -a, -e	
500	pięćset	pięćsetny, -a, -e	
600	sześćset	sześćsetny, -a, -e	
700	siedemset	siedemsetny, -a, -e	
800	osiemset	osiemsetny, -a, -e	
900	dziewięćset	dziewięćsetny, -a, -e	

2. ZEGAR (LICZEBNIKI PORZĄDKOWE)

Jest godzina

pierwsza.

godzina druga

godzina trzecia

godzina czwarta

godzina piąta

godzina szósta

godzina siódma

godzina ósma

godzina dziewiąta

godzina dziesiąta

godzina jedenasta

godzina dwunasta

godzina trzynasta

godzina czternasta

godzina piętnasta

godzina szesnasta

godzina siedemnasta

godzina osiemnasta

godzina dziewiętnasta

godzina dwudziesta

godzina dwudziesta pierwsza

godzina dwudziesta druga

godzina dwudziesta trzecia

godzina dwudziesta czwarta

Która jest godzina?

(która?) (ile?)
Jest piąta dziesięć...
lub
(ile?) (po której?)
Jest dziesięć po piątej

Jest pierwsza trzydzieści
lub
Jest wpół do drugiej

(ile?) (która?)
Jest za pięć druga

LICZEBNIKI

Liczebnik to część mowy określająca **liczbę, ilość**, a także **liczebność, wielokrotność** czy **kolejność**. Liczebniki główne i porządkowe odmieniają się przez przypadki i rodzaje.

Rodzaje liczebników

główne	<i>jeden, dwa, trzy</i>
porządkowe	<i>pierwszy, drugi, trzeci</i>
ułamkowe	<i>ćwierć, pół, półtora, jedna druga</i>
zbiorowe	<i>dwoje, troje, czworo</i>
mnożne	<i>podwójny, potrójny, poczwórny</i>
nieokreślone	<i>niewiele, kilka, kilkadziesiąt, kilkaset, wiele, trochę, dużo, mało</i>
wielorakie	<i>dwojaki, trojaki</i>
wielokrotne	<i>trzykroć, dwakroć</i>

Uwaga

Liczebniki **zbiorowe** łączą się jedynie z rzeczownikami, które posiadają wyłącznie liczbę mnogą (*dwoje drzwi, troje skrzypiec*), rzeczownikami nazywającymi potomstwo (*dwoje dzieci, troje piskląt, czworo kurcząt*), nazywającymi narządy ludzkie (*dwoje oczu, dwoje uszu*) oraz oznaczającymi osoby różnej płci (*dwoje ludzi, troje uczniów, pięcioro studentów*).

Rekcja liczebnika

ONE	r. niemęskoosobowy	ONI	r. męskoosobowy
ILE?	dwa / dwie, trzy, cztery	ILU?	dwaj, trzej, czterej
	+ mian. I. mn. komputery studentki ciastka		+ mian. I. mn. studenci
	pięć, sześć, ... dwanaście, ...		dwóch, trzech, czterech
	+ dop. I. mn. komputerów studentek ciastek		+ dop. I. mn. studentów dwunastu, ...

Przykładowe funkcje

daty

- daty dzienne** podajemy w **liczebnikach porządkowych**.

KTÓRY DZIŚ JEST? + MIANOWNIK

*Dziś jest pierwszy stycznia.
Dziś jest drugi lutego.
Dziś jest dwunasty maja.
Dziś jest dwudziesty trzeci czerwca.*

KIEDY? + DOPEŁNIACZ

*Kiedy przyjeżdżasz do Krakowa?
Drugiego lutego.
Kiedy kończą państwo kurs?
Dwudziestego trzeciego czerwca.*

- daty roczne** składają się z dwóch członów. Pierwszy człon to **tysiąclecie i stulecie**, podajemy go w **liczebnikach głównych** w mianowniku i pozostaje on nieodmienny. Drugi człon to **dziesięciolecie i pojedyncze lata**, podajemy go w **liczebnikach porządkowych**, które odmieniamy w zależności od potrzeby.

tysiąclecie + stulecie
(nieodmienne)

W którym roku?
(miejsownik)

*w tysiąc dziewięćset
w dwa tysiące*

Od którego roku?
(dopełniacz)

*od tysiąc dziewięćset
od dwa tysiące*

Do którego roku?
(dopełniacz)

*do tysiąc dziewięćset
do dwa tysiące*

dziesięciolecie
(odmiennie)

*siedemdziesiątym pierwszym roku
dziesiątym roku*

*siedemdziesiątego pierwszego roku
dziesiątego roku*

*siedemdziesiątego pierwszego roku
dziesiątego roku*

Kiedy podajemy, w którym roku coś się stało, możemy opuścić pierwszy człon (tysiąclecie i stulecie):
W osiemdziesiątym pierwszym roku wyjechałem z Polski.

data dzienna + data roczna

*Dziś jest drugi listopada dwa tysiące dwunastego roku.
Pracowała tam od pierwszego czerwca dwa tysiące piątego roku.*

tysiąclecia

W tysięcznym roku. W dwutysięcznym roku. W trzytysięcznym roku.

w latach

Przy wyrażeniu w **latach** całą datę podajemy w **liczebnikach głównych**.
W latach tysiąc dziewięćset osiemdziesiąt pięć – osiemdziesiąt dziewięć.

godziny

Godziny podajemy w **liczebnikach porządkowych**, a minuty w **głównych**.

KTÓRA JEST GODZINA? + MIANOWNIK

*Jest pierwsza.
Jest dziesiąta.
Jest dwudziesta druga.*

O KTOREJ GODZINIE? + MIEJSCOWNIK

*O pierwszej.
O dziesiątej.
O dwudziestej drugiej.*

- W języku oficjalnym** operujemy 24 godzinnym systemem, a liczbę minut podajemy po godzinie.

*pierwsza w nocy, ósma rano, dziesiąta przed południem, dwunasta w południe,
piętnasta, dwudziesta druga, dwudziesta czwarta (północ)*

12:15	12:30	12:45
dwunasta piętnaście	dwunasta trzydzieści	dwunasta czterdzieści pięć

- W języku nieoficjalnym** operujemy 12 godzinnym (12 + 12) systemem. Podając liczbę minut używamy przymków **za, po** oraz wyrażenia przymkowego **wpół do**.

*pierwsza w nocy, trzecia nad ranem, ósma rano, dziesiąta przed południem,
dwunasta w południe, pierwsza po południu, dziesiąta wieczorem,
dwunasta w nocy.*

12:15	12:30	12:45
piętnaście po dwunastej minuty + po + godzina	wpół do pierwszej wpół do + godzina	za piętnaście pierwsza za + minuty + godzina